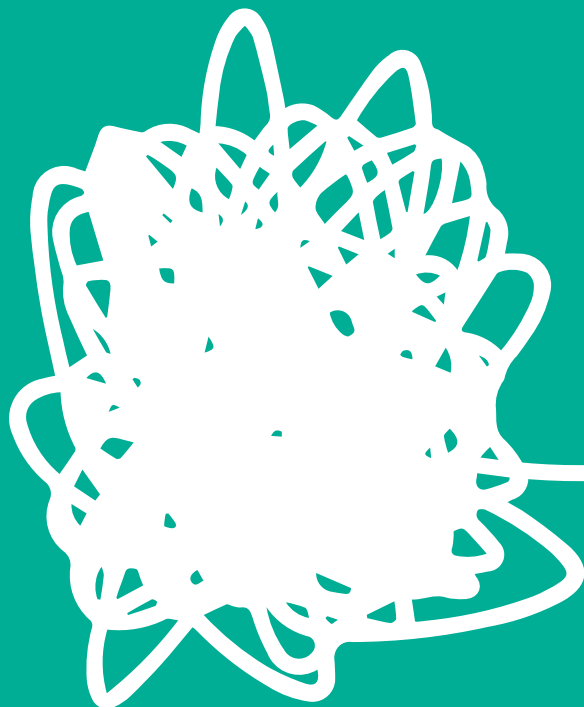

Relatoria de les Jornades per al Foment de l'Associacionisme Juvenil a la Plana de Lleida, l'Alt Pirineu i Aran

Generalitat de Catalunya
Departament
de Drets Socials

Diputació de Lleida

Consell
Nacional
de la Joventut
de Catalunya

Crèdits

Any: 2021

Edició i autoria: Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, Direcció General de Joventut, amb la col·laboració de la Diputació de Lleida

Coordinació tècnica: Mar Urbistondo Miquel (CNJC), Martí Zamora Juan (CNJC), Víctor Saló Jové (ACJ), Jaume Solsona Barguès (DGJ) i Marina Montserrat Tous (ACJ)

Disseny: Unitat d'Autoedició i Disseny de la Direcció General de Joventut

Llicència: Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 Internacional (CC BY-NC-ND 4.0)

Índex

INTRODUCCIÓ	4
QUÈ TROBAREU EN AQUESTA RELATORIA?	6
Les reflexions de la taula rodona	7
Els reptes per al foment de l'associacionisme juvenil	7
ESTIREM DEL FIL	8
Presentació dels i les ponents	11
Les reflexions de la taula rodona	13
ENFILEM ELS REPTES	18
REpte 1. Millorar la relació i coordinació entre l'Administració i el jovent associat	20
REpte 2. Visibilitzar la tasca transformadora i de cohesió social que duen a terme els i les joves associats	24
REpte 3. Aportar eines i estratègies a les entitats per als seus processos de relleus	28
REpte 4. Millorar la cessió d'espais municipals i l'accés a l'espai públic a entitats juvenils	31
REpte 5. Fomentar la xarxa i el suport mutu entre les associacions del territori	34

Introducció

Aquesta relatoria és el fruit del treball de tres actors: el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, la Diputació de Lleida i la Coordinació Territorial de Joventut a Lleida, l'Alt Pirineu i Aran. Tot comença a finals d'any del 2020, quan el Consell Nacional decideix reunir-se amb la Diputació per fer un sondeig sobre l'associacionisme juvenil a la nostra demarcació, i a partir d'aquí consideren necessari incloure-hi la Coordinació Territorial pel vincle i el coneixement que té sobre el territori.

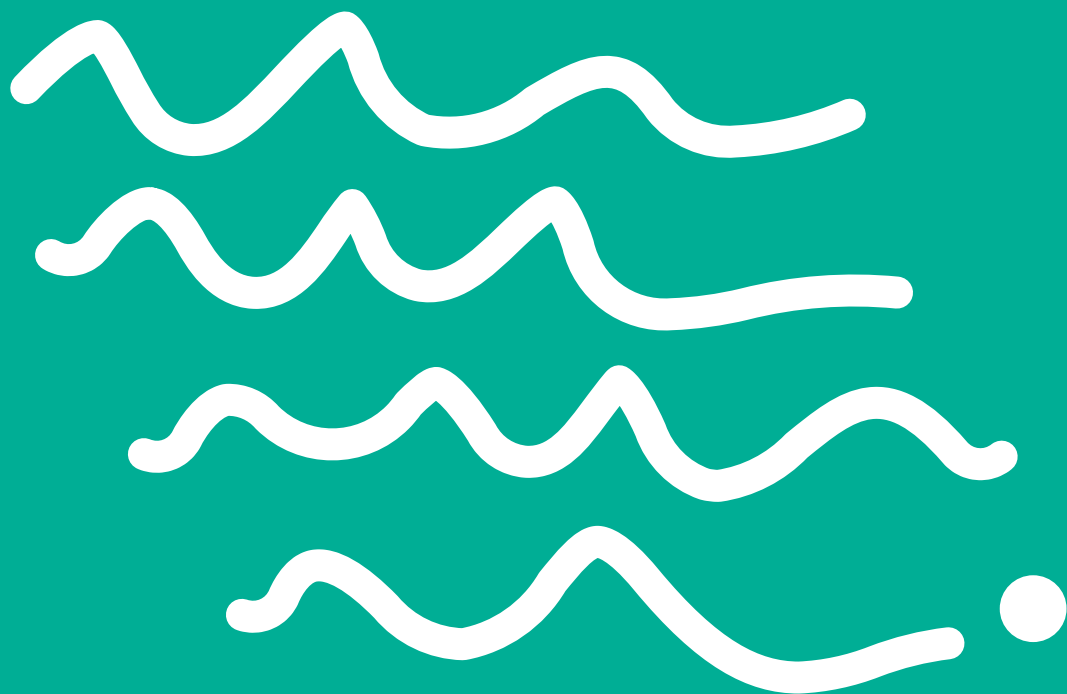
Després de diversos mesos pensant en quin estat es troba l'associacionisme juvenil a Lleida, l'Alt Pirineu i Aran, vam decidir impulsar les Jornades per al Foment de l'Associacionisme Juvenil a la Plana de Lleida, l'Alt Pirineu i Aran per tal de posar el tema sobre la taula i poder-hi reflexionar. La primera part consta d'una ponència marc que posa a debat l'associacionisme juvenil,

a càrrec d'Edgar Iglesias Vidal i Pere Soler Masó, de la Universitat de Girona, amb una taula rodona posterior d'experiències de diverses associacions i moviments juvenils de la nostra demarcació. La segona aborda la temàtica amb els i les professionals de joventut.

D'aquestes Jornades en van sortir grans idees, reptes i debats que no podien quedar oblidats. Per aquest motiu, hem elaborat una relatoria que recull les aportacions més rellevants i els reptes de la demarcació per als propers anys per a l'enfortiment del teixit associatiu juvenil.

Direcció General de Joventut
Consell Nacional de la Joventut de Catalunya
Diputació de Lleida

**Què trobareu
en aquesta
relatoria?**

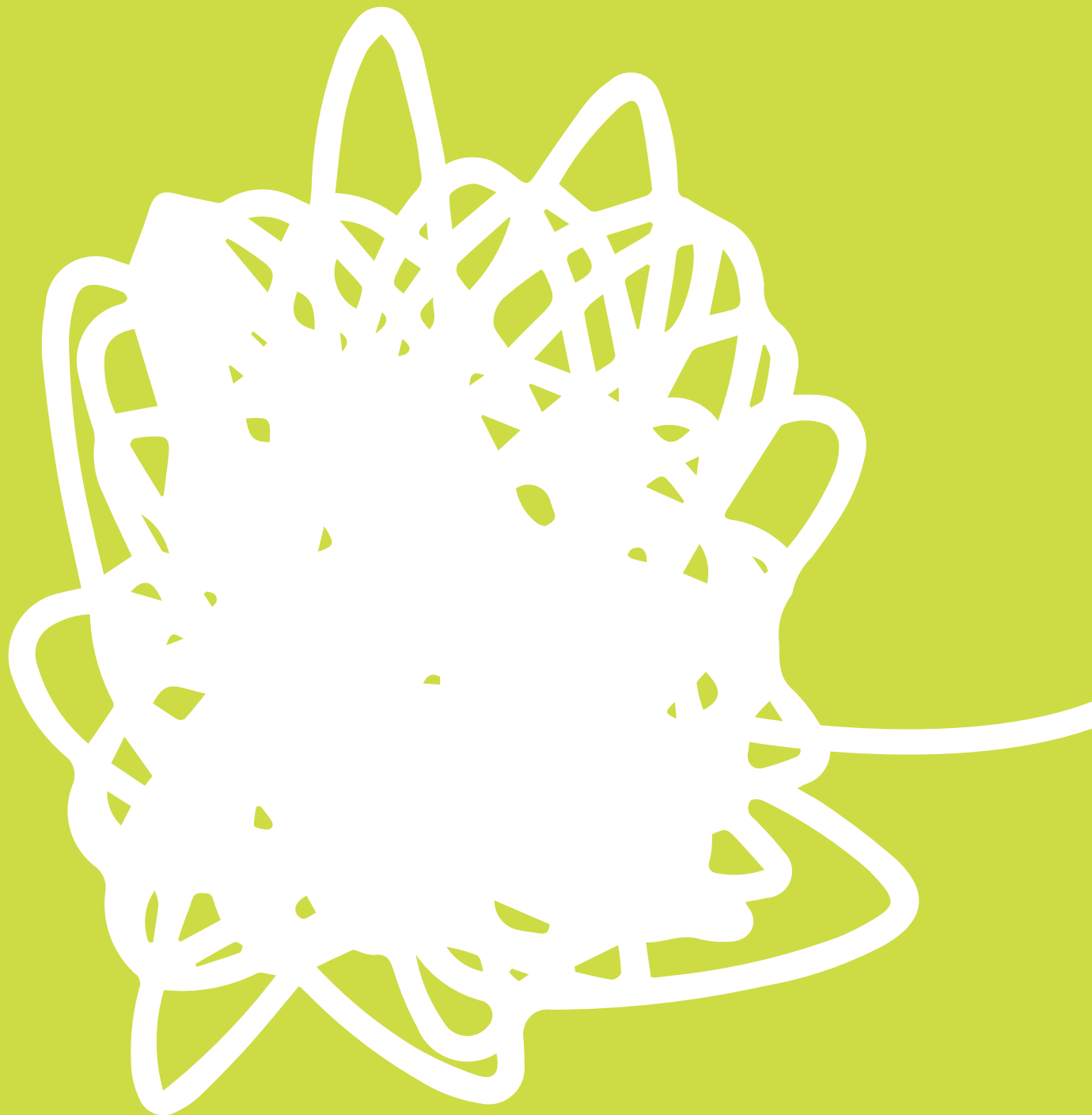

Les reflexions de la taula rodona

Les Jornades van començar amb unes interessants ponències i debats sobre com enfortir la participació i l'associacionisme juvenil. Si a més de llegir tot el que es va exposar a la taula rodona, ho voleu veure i escoltar, ho podeu fer en aquest [enllaç](#).

Els reptes per al foment de l'associacionisme juvenil

Voleu passar de la teoria a la pràctica? Les Jornades van acabar amb dues sessions de formació en què van participar diferents professionals de joventut de la província de Lleida. Durant les formacions i a través del debat van sortir diversos reptes que hi ha a la província per enfortir l'associacionisme juvenil. En aquesta relatoria treballarem en profunditat cinc d'aquests reptes.

Estirem del fil

**LA TAULA RODONA:
presentació
dels i les ponents
i les reflexions**

La taula rodona

La taula rodona que va tenir lloc el 8 de juny va posar de manifest que el foment de la participació i l'associacionisme juvenil comença per tenir clar des d'on la pensem: Què és la participació? Quina participació volem? Edgar Iglesias i Pere Soler ens compartien algunes idees per començar a estirar el fil i engegar el debat.

A les pàgines següents intentarem descabdellar totes les reflexions que ens van oferir i també mostrar quina és la visió dels i les joves associats de la demarcació.

Presentació dels i les ponents

La taula rodona va comptar amb una diversitat de veus molt interessant: des de joves associats fins a investigadors en matèria de joventut i participació ciutadana. Abans de saber què van dir, voleu saber qui són i què fan?

El **Pere Soler Masó** és doctor en Pedagogia, membre de Liberi, Grup de Recerca en Infància, Joventut i Comunitat, i professor de la Universitat de Girona. Ha centrat la seva carrera acadèmica en investigar sobre polítiques de joventut, l'associacionisme i la participació infantil i juvenil, el desenvolupament comunitari, l'educació en el temps de lleure i l'animació sociocultural.

L'**Edgar Iglesias Vidal** és doctor en Pedagogia, llicenciat en Antropologia Social i Cultural per la Universitat Autònoma de Barcelona i diplomat en Treball Social per la Universitat Ramon

Llull. Forma part de Liberi, Grup de Recerca en Infància, Joventut i Comunitat, i ha dedicat els seus estudis i recerques a l'educació comunitària i l'educació intercultural.

La **Romina León Martí** és representant el **Consell de Joves de les Garrigues**. Amb paraules de la mateixa Romina, el Consell va néixer amb la necessitat de revertir la realitat social i econòmica dels joves de la comarca i especialment la situació de necessitat d'habitatge. Així doncs, volen fer realitat la possibilitat que els joves que volen viure o crear el seu projecte de vida al seu poble o comarca, puguin fer-ho, fins i tot també un cop acabats els estudis. Amb aquest fi, han fet tota la incidència política possible per elaborar un cens d'habitatges buits i crear un parc d'habitatges al seu territori.

La **Gemma Gómez Vilarrubla** és representant de **SASCPixies**, entitat de l'Alt Urgell que busca promoure l'educació en el lleure així com l'associacionisme i la participació infantil i juvenil. Partint d'aquests objectius, cada any organitzen casals d'estiu i camps de treball, i altres activitats durant les vacances d'hivern o primavera. Aquesta tasca els permet teixir un vincle amb el territori i enfortir la comunitat a partir de la participació des de la infància.

En **Sete Cuadros Flores** és representant de **La Cugula**, col·lectiu LGTBIQ+ del Solsonès, que des de fa un any treballa per a la visibilització de sexualitats dissidents i la defensa de drets del col·lectiu. Treballant en aquesta direcció i fent xarxa amb altres entitats del poble, contribueixen a generar nous imaginaris i referents no normatius dins del món rural i així poder evitar l'exili per motius d'orientació sexual i de gènere, un fet que veuen que sovint s'ha donat en pobles del territori.

La **Najoua Tami Messaoudi** pertany a l'**Associació Chabab al Amal**, de la Noguera. Des del 2018, aquesta associació ha estat treballant per esdevenir un espai de representació dels joves musulmans al territori lleidatà. Des d'una òptica educativa, treballen per a la cohesió social i per trencar els prejudicis estereotipats que té la societat vers les segones generacions d'immigrants. A més, aquesta entitat vol esdevenir un espai on els mateixos joves musulmanes puguin desenvolupar la seva identitat individual i col·lectiva.

Les reflexions de la taula rodona

Reflexió #1

La participació ciutadana és un dels ingredients clau per construir una societat democràtica. Governants de pobles, ciutats i països s'omplen la boca d'aquests mots: la ciutadania ha de poder participar de les decisions que es prenen a un país.

Ep, però... com ha de ser la participació ciutadana?

La participació ciutadana és un concepte el contingut del qual es pot arribar a gastar i pot perdre qualsevol tipus de significat. És per això que hem d'anar una mica més enllà i ser més precisos: **de quin tipus de participació parlem? De votar cada quatre anys? De fer una assemblea cada dia?**

L'Edgar ens recordava que cal potenciar una **participació crítica i inclusiva**. Crítica perquè **qui està participant ha de ser un agent crític cap als poders públics i qui gestiona els processos participatius**. I inclusiva perquè: **de què ens serveix un procés participatiu on només intervenen els quatre privilegiats que se saben les normes?**

Com és la participació dels joves al nostre territori?

Els professors de la Universitat de Girona ens recordaven que, si mirem qui participa en entitats juvenils, veurem que acostumen a ser perfils similars: joves de classes mitjanes, amb estudis universitaris, que parlen català i que els seus progenitors són nascuts aquí i han parlat català tota la vida.

Sí, ho esteu pensant encertadament: **són els ingredients perfectes per fer una petita bombolla que deixa molta gent a fora!**

¿Ens atrevim, doncs, **a fomentar una participació que peti aquesta bombolla i a construir uns espais participatius capaços d'incloure altres perfils socioculturals?**

I què hi deien, els joves de la taula?

“La nostra entitat és un lloc d'acollida i suport a joves immigrants que fa poc que han arribat i també ens ha permès visibilitzar les problemàtiques racials que existeixen en la nostra societat.”

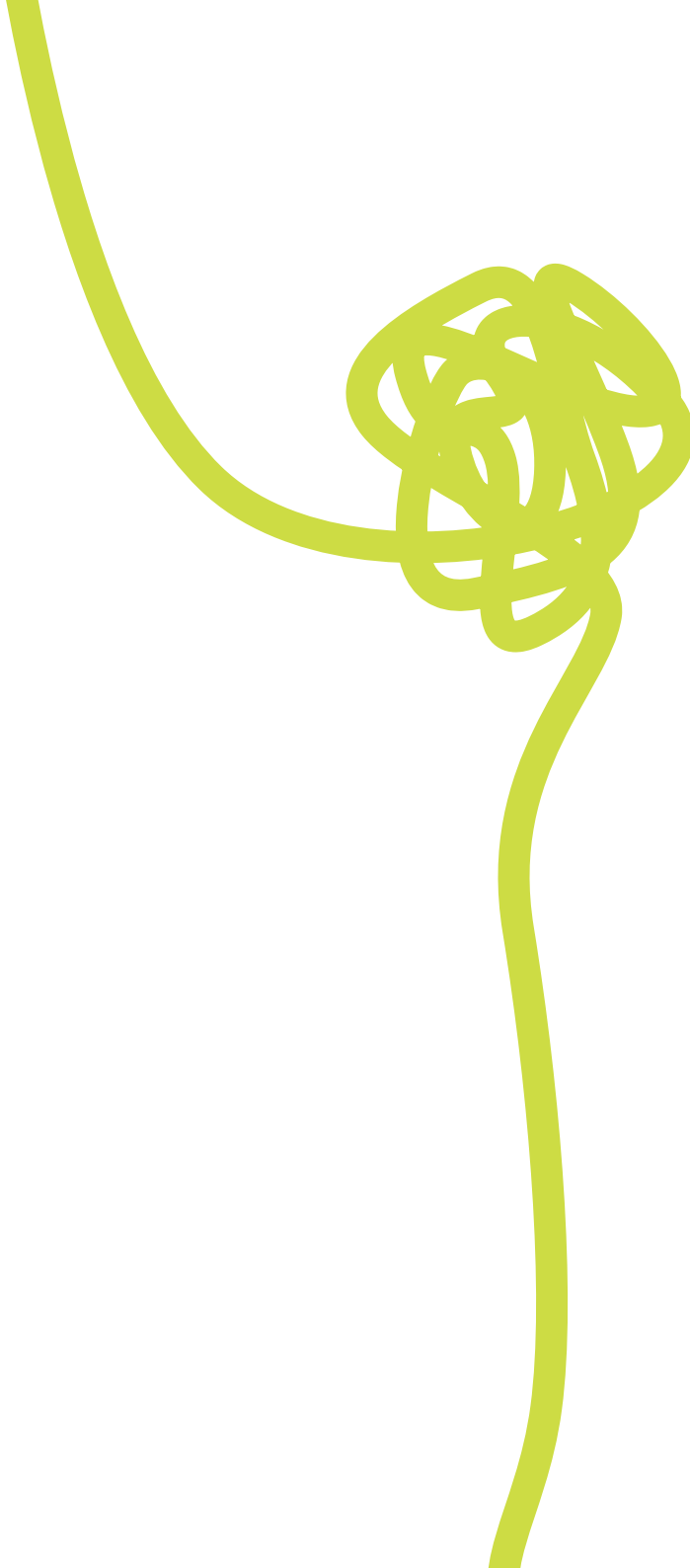
Najoua Tami

**Associació Chabab al Amal,
de la Noguera**

“Som un lloc referent on adreçar-te si tens la necessitat com a persona que forma part del col·lectiu LGTBI. Volem fer possible la visibilització del col·lectiu en el món rural.”

Sete Cuadros Flores

**La Cugula, col·lectiu LGTBIQ+,
del Solsonès**

Reflexió #2

És necessari transformar tot allò que té a veure amb els processos participatius que fem des de l'Administració. I així és! Participar vol dir transformar.

Ep, ep, un segon. Perquè... participar és un mitjà o un fi?

En Pere ho tenia clar: participar per participar no té gaire sentit. Sempre s'ha de participar amb un objectiu, l'objectiu de transformar alguna cosa; així que **participar és un mitjà per defensar un fi.**

I què hi deien, els joves de la taula?

“Som un espai de participació real per als joves, un espai d'expressió per trobar objectiu comuns per millorar la nostra realitat (habitatge, feina...). També volem ser un referent per a les futures generacions i haver pogut canviar una mica les coses perquè ho tinguin més fàcil.”

Romina León Martí
Consell de Joves de les Garrigues

“Molts joves de l'Alt Urgell es veuen obligats a marxar fora de casa per seguir els estudis. SASCPixies aconsegueix ser un punt de connexió i de retorn al poble per aquests i aquestes joves.”

Gemma Gómez Vilarrubla
SASCPixies

I quin ha de ser el fi de l'Administració? Cap a l'apoderament juvenil!

Aquí, els nostres amics ens feien una proposta clara: contribuir, mitjançant la participació, a l'empoderament juvenil. Que segons ells és **el procés que incrementa les possibilitats perquè un jove o una jove pugui intervenir, decidir i actuar de forma conseqüent sobre tot allò que afecta la seva pròpia vida, i esdevenir responsable també en la col·lectivitat de la qual forma part.**

Els membres del Consell Nacional de la Joventut de Catalunya afegim: **participar és un dret!** Això significa que l'Administració pública té el deure de garantir que tothom el pugui exercir, i en el cas que ens ocupa, aquests som els joves.

I què hi deien, els joves de la taula?

“L'Administració ha d'oferir suport, acompanyament i crear teixit. És important tenir un espai de trobada i també un espai físic on saps que a allà pots anar a demanar ajuda tant a l'Administració com a altres entitats.”

Les entitats juvenils lleidatanes

Reflexió #3

És necessari transformar tot allò que té a veure amb els processos participatius que fem des de l'Administració. I així és! Participar vol dir transformar.

Quants cops hem dit: “Sí, sí, la teoria és molt clara, però després, a la pràctica, ja és una altra cosa...”. Per això el Pere i l'Edgar ens compartien algunes maneres per poder arribar a aquesta participació juvenil per la qual aposten. Vinga, comencem!

Però abans de començar, ens volem plantejar: ben bé, quina és la diferència entre participació i associacionisme juvenil?

La participació juvenil la componen totes les expressions protagonitzades per persones joves que es donen a la nostra societat. Per

això, el ventall d'expressions de la participació juvenils és molt ampli. La participació va des de fer una pintada a una paret, passant per denunciar uns fets a les xarxes socials, fins a formar part d'un col·lectiu que busca acabar amb el racisme a una ciutat.

Fomentar **la participació juvenil** suposa impulsar **processos que parteixin de les necessitats reals de les persones joves, que tinguin objectius clars i que estiguin enfocats a la presa de decisions col·lectives.**

És important promoure diversos canals de participació per tal de minimitzar qualsevol barrera. A més, sempre que sigui possible, cal corejar els processos participatius amb les entitats juvenils i les pròpies dels joves.

L'**associacionisme juvenil** és una de les formes que tenen els joves de participar en el seu entorn. En aquest cas, els i les joves s'agrupen i creen col·lectius amb l'objectiu dur a terme activitats de forma voluntària i sense ànim de lucre. A més, l'associacionisme en general sempre s'ha caracteritzat per adquirir formes d'organització democràtiques, en les quals tothom qui forma part d'una associació, entitat o col·lectiu hi pot participar per decidir-ne el rumb o l'orientació.

Per fomentar la participació o l'associacionisme juvenil, l'Edgar i en Pere apuntaven cinc vies que cal que l'Administració treballi en els propers anys:

1. Incrementar la intersecció entre **el món educatiu i el del treball amb joves**.
2. Generar **condicions de participació adaptades** a tots els i les joves.
3. Establir **marcs perquè els joves es puguin connectar amb altres joves** que tinguin experiències diferents de participació.
4. Fomentar que **els tràmits per esdevenir associació siguin molt més àgils** i menys burocràtics.
5. Posar els mitjans i recursos per **generar els espais físics o virtuals que permetin als i les joves trobar-se** per crear projectes comuns.

Enfilem els reptes

ELS REPTES DE LES JORNADES

El 10 de juny una vintena de tècnics i tècniques de joventut de la demarcació de Lleida van estar reflexionant sobre com està el territori en matèria de participació juvenil i com es podrien enfortir els moviments juvenils associatius. L'espai va servir per compartir anàlisis, eines pràctiques i també reptes de futur. Tot seguit us presentem quins són els cinc reptes!

REpte 1. Millorar la relació i coordinació entre l'Administració i el jovent associat

L'estat de la qüestió i el repte

Volem creure que a les nostres comarques tenim instruments i estratègies diferents a la d'altres zones per millorar aquest desencaix aparent entre les administracions i els joves, entenent que aquest concepte engloba tant les entitats juvenils formals com el jovent organitzat en plataformes o que hi participa o hi vol participar de forma individual. El fet diferencial dels entorns rurals o semiurbans seria la proximitat entre qui representa l'Administració, les persones administrades i els i les professionals de joventut. Aquest triangle dels tres agents (polítics, joves i tècnics) és la clau per entendre l'èxit d'una relació entre l'Administració i els joves: si una de les tres potes d'aquesta tríada falla, tot trontolla.

Massa sovint les demandes per part de les persones joves (associades o no) volen ser entomades des de les administracions local i comarcal com un acte de compravenda o una simple satisfacció de necessitat.

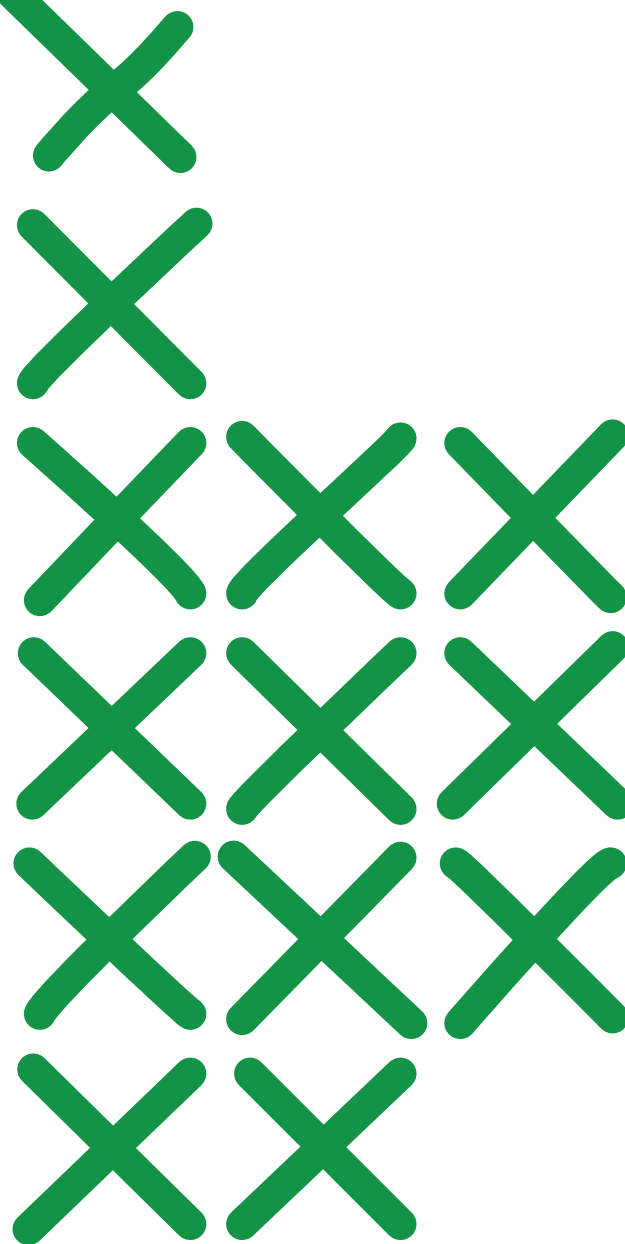
Aquestes demandes no es veuen com un procés de participació, com un espai d'aprenentatge per ambdues parts: per a l'Administració, com a prova de cessió de poder, de relació més horitzontal amb la ciutadania, i per part de les persones joves, com una oportunitat per responsabilitzar-se de l'acció en totes les seves fases, des de la idea fins a la cerca de finançament, organització i avaluació. La relació entre l'Administració i els joves és jeràrquica, vulguem o no, però és l'Administració qui ha de fer el primer pas perquè la seva posició de poder sigui exercida amb més comunicació, diàleg i buscant la implicació de la ciutadania. Si l'Administració passa dels seus joves o es cansa de negociar-hi, el jovent passarà de l'Administració i tindrem unes formes de participació molt superficials, puntuals i que no garantiran una renovació del compromís social cap a la comunitat.

Idees i eines per al personal tècnic

- **Marcar uns objectius clars.** Abans d'iniciar un procés participatiu, cal aclarir quins són els objectius, tant en l'àmbit polític com en el tècnic. Cal establir **unes regles del joc ben clares.**
- **Espais de participació oberts, flexibles i complementaris.** D'una banda, hem de crear processos amb espais d'obertura on es puguin sumar opinions al llarg d'aquests i, d'altra banda, hem de comptar amb mecanismes de participació en què sigui possible la presència de diferents col·lectius de joves i diferents graus d'implicació.
- **Dinàmiques atractives.** Treballar seriosament i fer la feina ben feta és del tot compatible amb ser imaginatiu, innovador i passar-s'ho bé. (citar bé)

Apostes polítiques

- 1. Reconeixement de la participació.** Cal fer un esforç des de la societat i des de les administracions per reconèixer la participació que els i les joves ja duen a terme per si mateixos i, consegüentment, donar-los suport en tot el que calgui.
- 2. Voluntat política.** Avaluar si realment tant la regidoria de joventut com la resta de regidories estan d'acord en tirar el procés endavant, estan predisposades a implicar-s'hi, a dedicar-hi temps i són conscients

dels requisits, la feina i les despeses econòmiques que aquest procés pot generar.

- 3. Diversitats de participants i discursos significatius.** No es prioritza únicament assolir una gran representació dels joves del municipi, sinó que més aviat es tracta de trobar discursos que aportin informació rellevant i diversa de la realitat dels diferents joves del municipi.
- 4. Transparència i retorn constants.** Que totes les parts tinguin tota la informació i sàpiguen què està passant en cada moment.
- 5. Oferir suport polític a les iniciatives i propostes tècniques.**
- 6. Buscar les fórmules de finançament de les accions de joventut.** El pressupost destinat a joventut no ha de ser només el de l'àrea que en duu el nom, sinó que totes les àrees i regidories tenen impacte en la població juvenil.

- 7. Buscar pactes i coordinacions supramunicipals.** Reforçar la idea que allò local és comarcal i allò comarcal és local. S'han de fer polítiques comarcals i crear connexions entre interessos de joves de diferents pobles.

Bones pràctiques

Trobada de Joves del Pallars Jussà i el Festipallars. El 2019 des de l'Oficina Jove del Pallars Jussà s'impulsa una trobada de joves associats (tot i que també hi van assistir joves a títol individual). S'hi apleguen més d'una quarantena de joves perquè l'equip tècnic de l'Oficina Jove vol fer un canvi substancial en la seva forma de relacionar-se amb el jovent i desitja trobar algunes accions per cocrear juntament amb ells. Durant les trobades apareix un projecte que els i les joves volen treballar: el Festipallars, un festival de música nascut el 2008. Es valora aquesta demanda i s'acaba creant un petit equip amb joves per buscar noves fórmules per a l'activitat i millorar-la edició rere edició.

A la comarca de la Segarra, durant l'estiu, fa anys que es fan **campes de treball locals** en molts dels seus municipis, impulsats des de l'Oficina Jove d'aquesta comarca. És

interessant destacar que part de la tasca tècnica d'aquesta activitat es negocia entre les persones joves i l'ens local, amb la mediació dels tècnics i tècniques de l'Oficina Jove. Aquests també recullen demandes de formació o d'activitats lúdiques en què participa per poder-los oferir, mentre dura el camp de treball, un taller sobre els temes que escullen.

Trobada i Festa Jove de l'Urgell. Durant quatre edicions es fa la Festa Jove a la comarca amb la voluntat que sigui un espai de trobada de joves (associats o no), però costa trobar una fórmula perquè l'activitat sigui vista com alguna cosa més que una festa, tant per part del jovent com dels ens locals. El 2018, a la Festa Jove de l'Urgell a Maldà, es fa un fòrum on es planteja, mitjançant de dinàmiques, als joves assistents que reflexionin sobre la comarca, sobre el seu futur en ella, amb la voluntat de crear eixos de treball futurs. Fruit d'aquesta acció, des del servei comarcal de joventut es va dissenyant el futur pla comarcal, basat en cinc eixos temàtics on, per cada eix, es van fent trobades i creant grups de treball per desenvolupar-los. Tot això sense deixar de mantenir l'esperit festiu de les futures trobades joves.

REpte 2. Visibilitzar la tasca transformadora i de cohesió social que duen a terme els i les joves associats

L'estat de la qüestió i el repte

Com vam veure durant la taula rodona, participar tot sovint vol dir transformar. Exemples clars en són les entitats que hem anat coneixent al llarg d'aquestes Jornades, en les quals la majoria dels objectius pels quals treballen estan enfocats cap a la transformació social. De fet, com deien els professors de la Universitat de Girona, les entitats juvenils i la participació són un mitjà per aconseguir un fi.

A la demarcació de Lleida, un lloc on molts joves es veuen obligats a marxar dels seus pobles per seguir els estudis postobligatoris o cercar llocs de feina, l'existència de les associacions o grups de joves en municipis petits i la tasca de dinamització de la vida sociocultural que desenvolupen són elements clau per crear punts de connexió entre aquests joves i el seu poble. A més a més, cada vegada són més les entitats que es creen per visibilitzar i transformar les desigualtats socials (racisme, gènere, orientació sexual...),

i són clau per generar nous referents en el món rural.

Les activitats que desenvolupen aquestes entitats no sempre estan ben vistes per l'Administració. És aquí on trobem el repte de visibilitzar la tasca que duen a terme, ja que això ajuda al fet que se sostinguin en el temps.

Idees i eines per al personal tècnic

- **Utilitzem les xarxes socials com altaveu de la tasca associativa.** Pot ser molt útil apropar-nos a les eines que utilitzen els joves per donar visibilitat a la feina associativa que desenvolupen les entitats juvenils. D'aquesta manera estarem donant suport comunicatiu a les entitats.
- **Donem suport a les campanyes comunicatives.** Tot sovint, les entitats tenen a l'abast diverses eines que els poden ser

útils per donar visibilitat a la seva tasca però no les utilitzen perquè les desconeixen. Com a tècnics podem acompanyar-los donant suport en aquesta línia amb diverses accions, com per exemple facilitar el contacte amb els mitjans locals, ensenyar què és i com es fa una nota de premsa...

- **Creem equips interdisciplinaris.** Moltes vegades com a tècnics no tenim els coneixements per arribar a tot, i per això és molt interessant crear equips interdisciplinaris com per exemple incorporant el tècnic de comunicació municipal quan les entitats desenvolupen tasques de comunicació i visibilització per donar-los un suport més efectiu.
- **Creem el calendari associatiu del nostre municipi o comarca.** Crear aquest tipus de calendaris ens ajuda en dues línies. En primer lloc, és una oportunitat per fer d'altaveu a les activitats que preparen les entitats juvenils, i en segon lloc, demostra a les entitats que valorem positivament les tasques que desenvolupen.

Apostes polítiques

1. Legitimar les activitats de les associacions.

Aquest és un dels aspectes clau per donar suport des de la figura política a les entitats juvenils. Cal que l'Administració no menystingui les accions juvenils ni estigmatitzi el jovent; és imprescindible que tingui la ment oberta i que vegi amb bons ulls i valori les propostes de les entitats, especialment les de caràcter cultural i festiu.

- ### 2. Dotar l'associacionisme de més recursos tècnics i econòmics.
- Per desenvolupar les tasques per donar-hi suport, és fonamental. Sovint els tècnics de joventut han de treballar diferents àmbits de la vida de les joves (ocupació, habitatge, salut...), i les tasques de l'associacionisme queden en un segon pla. Per fomentar-les i promocionar-les, cal apostar per millorar els recursos de manera quantitativa i qualitativa.

Bones pràctiques

Al Segrià, des del servei comarcal de joventut es promou la creació de **l'entitat Ancesa Jove**, que va néixer de la voluntat dels i les joves d'organitzar una revetlla de Sant Joan per al jovent de la subcomarca del Baix Segrià. Els membres de l'associació dissenyen, organitzen i lideren una proposta d'activitats per promocionar propostes artístiques locals de joves, crear espais de coneixença i cohesió i enfortir l'arrelament al territori. Tenint en compte els eixos de treball anteriors, la finalitat d'aquesta iniciativa rau en el fet de generar una estructura de treball juvenil vinculada al territori (àmbit rural) que treballi per al desenvolupament dels i les joves per mitjà d'una proposta d'activitats anual. Cal destacar que el treball col·laboratiu entre els joves i l'Administració local ha modificat algunes situacions enquistades de relacions pobres anteriors. Ara la tasca dels i les joves és més valorada i visible per part dels seus representants polítics.

A Juneda (Garrigues), des de l'Oficina Jove de les Garrigues, l'any 2019 s'impulsa un projecte comunitari dinamitzat per l'Observatori Noctàmbul@s amb l'objectiu de sensibilitzar i capacitar el jovent perquè siguin agents de

prevenció de violències sexuals entre els seus iguals. En aquest procés es va incidir tant en la formació dels joves com en l'acompanyament del grup en el disseny d'un vídeo per visibilitzar la violència masclista i mostrar-hi el rebuig. En l'actualitat aquest grup de joves s'ha constituït com a entitat i han fundat **Histèriques Associació**. Aquest és el seu vídeo [Destapa el masclisme](#).

REPTE 3. Aportar eines i estratègies a les entitats per als seus processos de relleu

L'estat de la qüestió i el repte

Les associacions juvenils se sostenen per les persones que en formen part. Sense joves amb ganes de tirar endavant projectes i activitats, no hi ha res. Per això, quan en una entitat marxen persones, sempre hi ha el perill que aquell col·lectiu mori. Afortunadament, el reemplaçament és com una cursa de relleus, sovint apareixen mans noves que ajuden a tirar endavant. Però, sempre és així?

Segons vam aprendre a les Jornades, l'associacionisme juvenil de la província de Lleida es desenvolupa en un context que posa seriosament a prova els processos de relleu. El fet que molts joves deixin el poble per estudiar a la universitat o anar a treballar fora, la falta de serveis als pobles petits o la dèbil xarxa de transport públic han suposat serioses dificultats a l'hora de crear una cultura associativa forta en alguns municipis de la demarcació. Si a això li sumem les llargues i dures restriccions degudes a la COVID-19,

en l'actualitat trobem un escenari que ens demana posar esforços especials en el suport al sosteniment de les entitats, i per tant, a les renovacions.

Ara bé, no perdem el món de vista: les últimes responsables dels relleus de les entitats juvenils són les mateixes entitats. Però com a responsables de les polítiques de joventut del vostre poble o com a tècnics i tècniques locals, sí que teniu el gran repte d'acompanyar les entitats juvenils en els seus processos de relleu!

Idees i eines per al personal tècnic

- **Establir una relació propera i de confiança.**
En el moment en què una entitat pateix pel seu rellevament, aquest pot ser difícil i complicat. Per això és important que senti que pot comptar amb el tècnic de joventut i que el tindrà al seu costat per a tot allò

que necessiti! Per aconseguir-ho, és molt important haver establert una relació de confiança i suport mutu al llarg del temps.

— **Captar noves persones de forma creativa.**

A l'hora de captar nous membres per a l'entitat, els tècnics i tècniques podeu aprofitar per generar recursos i consells. Per exemple, podeu ajudar a fer cartells o díptics i portar-los als instituts. A més, també podeu aprofitar la connexió que teniu amb l'ajuntament perquè us faci publicacions des dels seus canals.

— **Fer una autodiagnosi del relleu.** Per què no tenim relleu? Des del centre de recursos de l'associacionisme juvenil de Barcelona es va crear una eina d'autodiagnosi perquè les entitats sàpiguen si tenen mecanismes per generar un bon reemplaçament dels seus membres. És una eina que a qualsevol entitat, estigui en el moment que estigui, li pot anar bé. Us en deixem l'[enllaç](#).

— **Acompanyar la mort d'entitats per a possibles futurs naixements.** A vegades passa que una entitat vol aturar el seu funcionament i no hi ha marxa enrere. En aquest cas, pot ser ideal que des de la vessant tècnica es pugui oferir el fet de guardar el material o la documentació

rellevant d'aquella entitat per si, més endavant, hi ha joves que la volen reemprendre. En cas que les noves generacions de joves no vulguin tornar a engegar una entitat que ja existia sinó que el que volen és crear-ne una de nova, tenir accés a aquests documents i conèixer experiències passades els pot ser de gran ajuda en el moment de constituir la seva.

Apostes polítiques

1. Oferir un servei públic d'assessorament a entitats juvenils. Podria ser útil que les entitats de la província de Lleida tinguessin un equip de referents tècnics exclusius en matèria d'associacionisme. Un equip que estigui especialitzat en tot allò que té a veure amb la vida de les entitats juvenils i que, a més, pugui resoldre dubtes o fer formació als tècnics i tècniques de joventut del territori.

2. Enfortir vincles amb les federacions d'entitats dels territoris. L'associacionisme juvenil català compta amb un bon seguit d'entitats de segon nivell que agrupen entitats de base. Aquestes entitats disposen d'estructura tècnica i càrrecs associatius voluntaris i compten amb figures que es

dediquen a donar-los suport en el dia a dia. El Consell Nacional de Joventut de Catalunya, per exemple, ho fa amb els consells locals de joventut. A més, si les entitats tenen tècnics de referència d'aquella associació, aquest fet implica descarregar de feina als tècnics municipals i comarcals.

3. Impulsar consells d'infància i adolescència locals.

Construir consells amb infants i adolescents del poble permet educar en la participació i per a la participació des de la primària. D'aquesta manera, s'incorpora de forma natural la participació social i política als municipis, i això permet que, més endavant, sigui més fàcil involucrar-se en associacions o en altres formes de participació local. Per tant, és una mesura que a llarg termini enforteix els moviments associatius i també la salut democràtica del poble.

4. Treballar perquè els tècnics i tècniques especialitzats en joventut tinguin unes condicions laborals dignes.

Si els tècnics no estan treballant a jornada completa i no tenen prou temps, no poden atendre els joves. Cal valorar bé els encàrrecs i càrregues de feina que té el personal de joventut, especialment quan té funcions

compartides amb altres àrees o en diversos municipis.

Bones pràctiques

L'equip tècnic de l'Oficina Jove de la Noguera, a través de les figures de tècnics compartits, fa un suport especialitzat a les entitats de la comarca, no només en la seva creació, sinó també gestionant els dubtes i consultes sobre el procés de tramitació de subvencions, renovacions de junta, aspectes jurídics i econòmics... Aquestes tasques són dins de les funcions que desenvolupen aquests tècnics en el marc del contracte programa amb els ajuntaments de la comarca.

Al Pallars Sobirà, l'Oficina Jove ha creat un apartat dins el seu web adreçat a la promoció de la participació juvenil. Des de l'Oficina Jove es fa acompanyament en les tasques de gestió, formació i generació d'eines i recursos per a associacions i fundacions. A més, en les campanyes d'activitats de lleure hi van penjant recursos i infografies molt útils per orientar la feina de les entitats que es dediquen a aquests temes.

REPTE 4. Millorar la cessió d'espais municipals i l'accés a l'espai públic a entitats juvenils

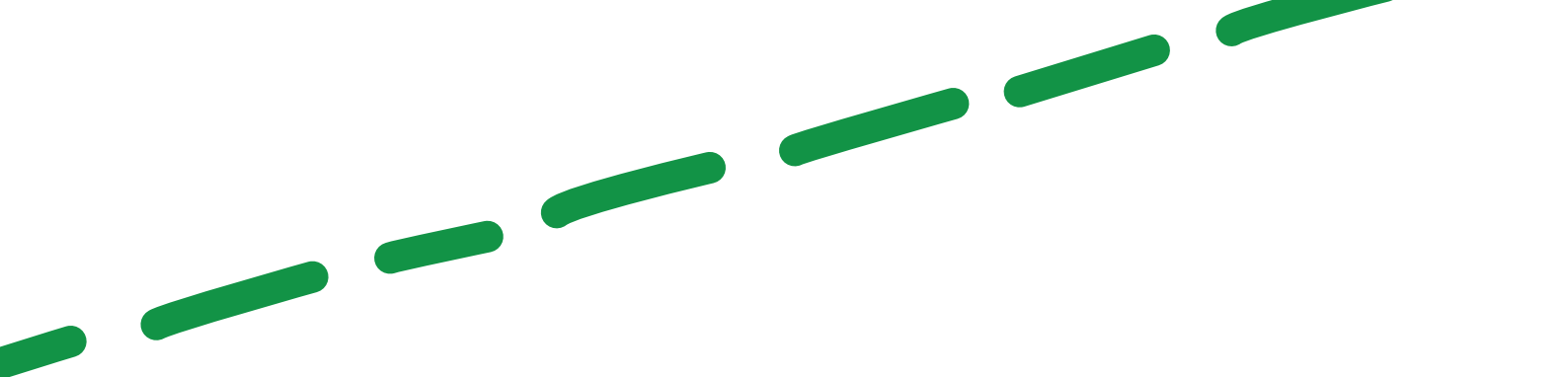
L'estat de la qüestió i el repte

Una de les demandes, per no dir la principal, que reben els ens locals per part de joves, és la de poder usar i gaudir d'un espai propi de titularitat municipal. El problema apareix quan es fan evidents les diferents imatges que els joves i l'Administració tenen sobre l'ús d'aquest espai i les activitats que s'hi han de realitzar. Pecant de superflus i simplistes, conclourem que les activitats que volen dur-hi a terme els i les joves, així com els horaris en què desitgen utilitzar l'espai, xoquen amb l'ideal d'espai jove que poden tenir els ens locals i els professionals de joventut.

Repartits pel territori, hi ha desenes d'espais joves gestionats per les mateixes persones joves (associades o no) gràcies a la bona voluntat dels ens locals, però sense una normativa clara ni unificada (malgrat els intents) sobre quins n'han de ser els usos, qui hi ha de poder accedir, les edats dels beneficiaris i com s'ha d'actuar davant de

possibles conflictes. Són pocs els espais joves que compten amb la figura professional del dinamitzador, i menys que la seva jornada laboral li garanteixi poder-s'hi dedicar d'una forma plena i digna. Tenim espais joves amb dinamitzador compartit, altres amb espais de dinamització dirigida combinats amb espais d'autogestió, espais nous que volen acollir diversos usos...

Semblaria que el primer tipus de locals són espais autogestionats, però massa sovint hi trobarem a faltar uns usos més enllà d'un espai de trobada sense un programa d'activitats que desenvolupin accions comunitàries. Un exemple d'espai autogestionat són els casals populars o els ateneus populars, tot i que no estiguin impulsats al 100% per joves; d'aquesta mena n'hi ha diversos al nostre territori. El segon tipus d'espais són els locals cedits per l'Administració i cogestionats per ella i els joves. Sovint són vistos des de les regidories com un fracàs en l'intent de crear un lloc de trobada per a tota la diversitat de persones

joves (diverses en edat, origen, oportunitats, interessos...) perquè només acullen una part dels joves.

I acabem al carrer. Queden pocs moments per anar a crear vincle al carrer amb les persones joves. Però quan apareixen fenòmens on el jovent pren el carrer, hi ha molt esverament polític i massa sovint la resposta es basa només en la limitació d'accés a aquest espai i no s'acompanya ni es preveuen estratègies educatives.

Idees i eines per al personal tècnic

- **Crear vincles amb les persones joves.** Aquesta és la base fonamental de la tasca de qualsevol professional de joventut. Sense vincle no hi ha confiança, reconeixement mutu ni circula la informació. Els espais on es poden crear vincles amb els joves són múltiples: les xarxes socials, centres educatius, punts d'informació... però els espais joves i els carrers són fonamentals per fer una bona detecció d'on són i què els mou.
- **Compartir entre professionals** les fórmules administratives amb què els diferents municipis cedeixen espais públics.

- **Diversificar els espais on es duen a terme activitats adreçades a joves.** Potser amb l'impuls d'activitats d'oci alternatiu, que potser semblen ja passades de moda, però que cal estudiar si, davant els nous canvis en l'ús dels espais, tornen a ser necessàries i acceptades.

Apostes polítiques

- 1. Flexibilitzar les condicions per cedir espais i carrers** a associacions i a grups de joves que no pertanyin a cap entitat jurídica, així com buscar maneres de **finançar iniciatives juvenils** que estiguin impulsades per grups no formals de joves. En l'àmbit europeu hi ha les línies de subvencions per a projectes juvenils.
- 2. Reconèixer els espais autogestionats pel mateix jovent.** La cessió d'espais (cogestionats o autogestionats) ha de preveure una pedagogia prèvia de com gestionar-los, de fer-hi un acompanyament socioeducatiu. Cal vetllar perquè aquest acompanyament sigui en la justa mesura, que no sigui vist com una fiscalització per part de l'Administració.

3. Estudiar la creació o l'adaptació d'espais públics a usos juvenils més comunitaris i **apostar per la dinamització professional** (en la mesura que es pugui) dels espais cedits a joves. Pot ser només unes hores setmanals, o un nombre determinat d'accions mensuals, o bé de forma compartida i itinerant entre diversos municipis.

4. Acompanyar els projectes d'immobles (pistes de monopati (*skateboard*), punts d'informació o espais joves) d'un projecte educatiu per no trobar-nos amb equipaments buits de gent i contingut.

Bones pràctiques

Projecte Skate i scooter al Pla d'Urgell.

Des del servei comarcal de joventut s'han desenvolupat, des del 2020, en diversos municipis de la comarca, uns tallers adreçats a joves sobre l'ús d'aquests elements i també sobre el disseny participatiu de les pistes i espais on es pot practicar aquest esport. Als tallers s'hi ha sumat també una visió feminista per superar alguns dels estereotips associats a aquestes pràctiques.

Espais joves de l'Alta Ribagorça. Aquest projecte d'espais joves dinamitzats per la figura del tècnic compartit, es desenvolupa sobretot al Pont de Suert i a Vilaller. L'Espai del Pont de Suert comparteix equipament amb l'Oficina Jove, fet que ha permès vincular molt estretament el jovent amb els serveis que ofereix. A més d'aquest Espai jove, al Pont de Suert va sorgir la necessitat de crear l'Espai Carmanyola, una zona habilitada perquè els i les estudiants de l'institut poguessin dinar mentre esperaven el transport públic de tornada als seus pobles o poguessin quedar-se a treballar a les tardes a la capital de la comarca.

Futur espai jove a Ollana. Amb el suport tècnic de l'Oficina Jove de l'Alt Urgell, durant el 2020 i el 2021 s'ha treballat per a l'obertura del futur espai jove. En el procés de participació s'hi han sumat, a més de l'Ajuntament, l'institut, serveis socials, entitats municipals i joves a títol individual. Ha estat molt interessant la negociació sobre els usos del futur espai, ja que es vol plantejar com un espai dinamitzat però també alhora amb possibilitat de tenir-hi i planificar-hi unes activitats autogestionades per part del jovent.

REPTE 5. Fomentar la xarxa i el suport mutu entre les associacions del territori

L'estat de la qüestió i el repte

El conjunt de les nostres comarques presenta una radiografia força peculiar de com s'hi reparteixen les associacions juvenils i els moviments organitzats de joves, depenent de la grandària dels municipis, de la configuració de les comarques i del desplegament dels moviments federats d'abast nacional. Volem destacar el suport que fan a l'associacionisme (i a grups no formals) les oficines joves, amb tècnics i tècniques compartits o comarcals, i que aquest suport és força desigual segons la zona.

Com hem comentat en un repte anterior, tenim una especificitat territorial: les entitats juvenils en municipis rurals que volen aplegar el conjunt de la població jove, sobretot per fer-hi activitats culturals i d'oci, en col·laboració amb l'ens local.

També volem valorar els moviments més o menys organitzats de joves que s'han fet durant el confinament i posem l'interrogant en

si, des de les oficines joves o els ajuntaments, s'està estirant prou aquest fil de dinàmica juvenil per aprofitar-lo cap a accions a mitjà termini.

Evidentment, cal parlar de les grans entitats prestadores de serveis a joves, sobretot a Lleida ciutat o puntualment a la Plana. D'aquestes, n'hi ha que fan i poden fer accions a tota la demarcació, n'hi ha molt centrades en col·lectius molt específics i n'hi ha que, si es reformulessin, podrien tenir un abast molt més gran.

A part, hi ha diversos agrupaments dels diferents moviments escoltes, però amb escassa presència als Pirineus. Les entitats de lleure educatiu són clau en l'educació per a la participació. Malgrat que hi ha força cursos d'educadors en el lleure al territori, no deriven en la creació de noves entitats de lleure o d'espais autodinamitzats de joves.

En els darrers anys s'ha produït un interès generalitzat en l'àmbit mundial en allò referent al feminisme i òbviament al nostre territori no ha estat diferent. Al llarg d'aquest temps han aparegut diversos grups, principalment de dones, per treballar, reflexionar o simplement qüestionar-se en col·lectivitat les desigualtats sota una perspectiva feminista i de defensa dels drets dels col·lectius LGTBIQ+. La gran majoria d'aquests grups no estan institucionalitzats, és a dir, no es constitueixen com a associacions sinó que es defineixen com a col·lectius, assemblees, grups de dones, etc. En alguns casos, engloben la població considerada com a jove, però també hi localitzem altres franges d'edat més avançada. En aquest punt és important veure les diferències que es produeixen entre els territoris.

Idees i eines per al personal tècnic

- **Conèixer les diferents entitats** del territori i prestar atenció a les iniciatives més puntuals. Aquest fet permet als i les professionals de joventut detectar amb qui pot ser interessant crear lligams, tant dins com fora dels seus municipis.
- **Generar trobades entre instituts de diferents comarques** per treballar la coneixença entre joves, com una mena de Fira Jove.
- **Oferir espais periòdics (anuals) per a professionals.** Aquests espais poden fer possible **obtenir una visió actualitzada l'estat de l'associacionisme** en diferents municipis i comarques per, així, veure possibles aliances entre moviments juvenils de diferents territoris. Aquesta acció es pot fer des de la CT Lleida.
- **Elaborar una borsa d'entitats i professionals.** Pot servir per **oferir accions de dinamització de taules comarcals o municipals d'entitats i moviments juvenils organitzats**, amb l'objectiu de captar-ne les necessitats i ser una eina a disposició del personal tècnic que ho vulgui desenvolupar.
- **Organitzar trobades periòdiques d'entitats o moviments que comparteixin l'àmbit d'actuació** (feminisme, lleure educatiu, cultura popular, gestió d'espais públics...). L'objectiu principal és el d'oferir una excusa perquè aquests moviments comencin a organitzar una xarxa de suport i treball mutu.

Apostes polítiques

1. **Donar suport a les propostes tècniques de crear xarxes entre joves** de diferents municipis per a projectes puntuals o d'àmbits molt concrets. **Facilitar, per exemple, el desplaçament del jovent** entre els pobles.

Bones pràctiques

Al Solsonès, a través de l'Oficina Jove, des del 2019 impulsen la creació del **Consell d'Infants i Adolescents de Sant Llorenç de Morunys i la Vall de Lord**. És un espai pensat com a assaig d'una participació comunitària, perquè es treballa en horari lectiu en els centres educatius del municipi. Hi ha molt bona implicació política i s'hi debaten diferents temes. Actualment estan a l'espera d'obrir un espai propi, i el debat està en fer-ho amb una figura de dinamització o no.

A l'Aran, gràcies al suport de l'equip de l'Oficina de Joenessa, l'Agència Catalana de la Joventut ha elaborat el **Protocol per a l'abordatge de violències en espais d'oci**. Malgrat no existir a la comarca entitats que treballin exclusivament els temes de gènere i feminismes, aquest

procés sí que ha servit com a excusa per detectar una xarxa de joves que tenen interès sobre el tema i poder anar col·laborant i oferint formacions per desenvolupar nous projectes en un futur.

Al Consell de Joves de les Garrigues, a finals del 2018 arriba una demanda força clara als tècnics i tècniques de l'Oficina Jove de les Garrigues. Fruit d'un molt bon i continuat treball de la figura dels tècnics compartits, a algunes d'aquestes persones joves que havien començat la relació amb l'Oficina Jove durant l'adolescència i que en aquell moment ja tenien ben avançada la vintena, els proposen un repte: treballar conjuntament amb els tècnics temes relacionats amb l'arrelament a la comarca. S'organitza una mena de consell amb joves de la majoria dels pobles (joves amb orígens i trajectòries diverses) que comparteixen el sentiment de fixar població jove a la comarca. D'aquí se'n deriven cinc o sis sessions de treball que desemboquen en la concreció d'un projecte per augmentar-hi el nombre d'habitatges disponibles, on finalment s'hi impliquen alcaldesses i alcaldes. Tot i l'aturada per la COVID-19, el projecte es vol reprendre, sempre considerant com a imprescindible el lideratge per part del jovent.

Generalitat de Catalunya
Departament
de Drets Socials

Diputació de Lleida

Consell
Nacional
de la Joventut
de Catalunya